

DE GOD, DIE ANTWOORDT MET VUUR

ELIA IS BIJ ACHAB GEWEEST. Op gezag van God kondigde hij aan dat er drie jaar lang geen regen zou vallen. Achab kon tot zijn regen- en stormgod Baäl bidden wat hij wilde, maar de regen bleef uit. Nu is het tijd voor de ware God om op te staan. Op de berg Karmel bij het dal Armageddon beulen 450 Baälpriesters zich tevergeefs af om vuur op het altaar te krijgen. Elia maakt ze belachelijk. Hij strooit nog eens zout in de wonden door zijn offer en altaar te doordrenken met het water dat Baäl eigenlijk had moeten geven. Het volk staat er zwijgend bij. Dan antwoordt God met vuur. Het hele verslag staat in 1Kon. 18.

Daniël 7 valt uiteen in delen die steeds beginnen met de volgende zinsnede: *Ik zag in mijn nachtgezicht*. We maken een sprong terug in de tijd. Het gezicht dat Daniël beschrijft, heeft hij gehad *in het eerste jaar van Belsazar*. Het eerste gouden rijk bestaat dan nog. Daniël 7 loopt deels parallel aan hoofdstuk 2. In hoofdstuk 2 legde Daniël de droom van Nebukadnezar uit, maar nu heeft hij zelf een nachtgezicht. Nebukadnezar zag de menselijke buitenkant, de pracht en praal. Daniël doorziet het morele en geestelijke karakter van de rijken.

's Nachts in mijn visioen keek ik toe, en zie (vs. 2). Winden waaien over een zee en vier dieren komen uit de zee. Vergelijk dit eens met Genesis 1: 2. Het Hebreeuwse woord voor wind kan ook geest betekenen. Die woordspeling maakt Jezus ook als Nicodemus bij hem op bezoek komt. Een tijdgenoot van Daniël zou zijn nachtgezicht goed kunnen begrijpen. Vier winden wijzen op een god, waarschijnlijk zelfs Bel of Baäl. De zee is het beeld voor de volken op aarde. Dieren verwijzen nog steeds naar volken. Zoals de Nederlandse leeuw, de Russische beer of de Franse haan. Volgens Daniëls tijdgenoot zou het dus betekenen: Bel zweep de volken op en bepaalde volken krijgen veel macht.

Het eerste dier zal Daniël bekend voorgekomen zijn. In de poorten en paleizen van het rijk van Nebukadnezar zijn veel sfinxachtige wezens op de muren aangebracht. Een gevleugeld leeuwenlichaam met een mensenhoofd. Het hoofd had gestileerde hoorns waar macht uit sprak. Het beeld van het visioen straalt ook macht uit. Maar het dier krijgt een mensenhart en heeft dus nog gevoel en inzicht. Meer Babylonisch kun je het niet bedenken.

Het tweede beest is een beer gelijk. Bergen en beren zijn onafscheidelijk. Het Perzisch-Medische rijk vindt zijn oorsprong in de Iraanse bergen en heeft de kracht van een beer. Drie rijken heeft het al veroverd en er volgen meer. Het beest ligt op één zijde. Dit zou kunnen wijzen op het verschil in sterkte tussen de twee volken: eerst hadden de Meden de overhand, later namen de Perzen de macht over. Volgens mij ligt de verklaring eerder in de ligging van dit rijk. Naar het Oosten had het rugdekking. Alle veroveringen gingen in één richting, naar het westen.

Het derde beest had de snelheid van een luipaard. Door die snelheid overrompelde het de veel sterkere beer, maar vrijwel onmiddellijk viel deze macht uiteen in vier delen die elkaar bestreden. Het Macedonische rijk, gesticht door Alexander de Grote, voldoet aan die kenmerken. Het viel in vier rijken uiteen nadat Alexander jong stierf zonder een duidelijke erfgenaam.

Daarna keek ik toe in de nachtvisioenen, en zie, (vs. 7). Wilde dieren zijn niet altijd even gevaarlijk. Goed doorvoed is het risico aanzienlijk kleiner. Het vierde dier maakt hierop een uitzondering. Dat leeft om te verwoesten. Niets menselijks of natuurlijks is het beest eigen. Het wordt beschreven als een cyborg, een dier met mechanische, kunstmatige delen. Het reageert met bovenmatige kracht en met de nauwkeurigheid van kunstmatige intelligentie. Efficiëntie en organisatie zijn sleutelwoorden. Het dier heeft 10 hoorns. Hoorns van macht. Ze verwijzen naar koningen, we zouden nu zeggen machthebbers of machten. Het getal 10 hoeft niet het wiskundige begrip 10 te zijn. Tien is ook het getal van de volheid van kwaad en kan dus een symbolische waarde hebben. Een kleine hoorn komt op en heeft ogen en een grote mond. Ogen als symbool van scherp inzicht en een mond om mensen te bespelen en God te lasteren. Een hart ontbreekt, mededogen of moreel besef is niet aanwezig, er is enkel en alleen berekening.

Uit de zee van de volken komen na elkaar vier dieren op. Dit beeld is in Openbaring ook goed herkenbaar. Dit vierde dier komt ook in Openbaring voor, daar heeft het beest de kenmerken van alle vier dieren: *En ik [Johannes] zag uit de zee een beest opkomen, dat zeven koppen en tien hoorns had, en op zijn hoorns waren tien diademen, en op zijn koppen een godslasterlijke naam. En het beest dat ik zag, leek op een panter, en zijn poten waren als die van een beer, en zijn muil was als de muil van een leeuw. En de draak gaf hem zijn kracht, zijn troon en grote macht (Op. 13: 1&2).* Maar de kenmerken staan in omgekeerde volgorde. Daniël kijkt vooruit in de tijd terwijl Johannes het als voltooid tijd ziet.

Dan verplaatst het toneel zich naar de hemel. Die wisseling van podium vind je zowel in Daniël als in Openbaring. Openbaring 1 tot 4 speelt zich af op aarde en vervolgens wordt Johannes een blik in de hemel gegund. Hij ziet de voorbereidingen voor een rechtszaak (Op. 4&5). Daniël heeft dezelfde ervaring. Hij ziet de Oude van dagen op Zijn troon zitten. Een stroom van zuiverend vuur van waarheid en gerechtigheid komt uit deze troon. *Het gerechtshof hield zitting en de boeken werden geopend.*

Voor ons heeft het beeld van een rechtsgeding door God iets beangstigends. De Joden zagen ernaar uit: eindelijk zou recht gesproken worden zoals ook in Openbaring 6: 9&10 *En toen het Lam het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen van hen die geslacht waren omwille van het Woord van God, en omwille van het getuigenis dat zij hadden. En zij riepen met luide stem: Tot hoelang, heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt U ons bloed niet aan hen die op de aarde wonen?* Het verschrikkelijke vierde dier wordt door goddelijk ingrijpen gedood. In Daniël 2 komt de rotssteen zonder menselijk ingrijpen los. Daniël begrijpt

de boodschap: streef naar een rechtvaardige staat, maar bouw je verwachting daar niet op, want uiteindelijk moet God rechtvaardigheid geven en het kwaad vernietigen, mensen zijn daartoe niet in staat. Het feit dat de Bijbel deze les zo vaak herhaalt, geeft aan dat dit belangrijk is en moeilijk beklijft.

Daniël 7: 1-12 is een samenvatting van de wereldgeschiedenis. Rijken komen en rijken gaan, *maar pas op dat niemand u misleidt* (Mat. 24: 4). De machthebber uit het vierde rijk die zich volledig tegen God keert, moet nog komen en wordt door God zelf vernietigd.

We hoeven dus geen heilstaat te verwachten. Integendeel, de maatschappij drijft eerder af. Morele waarden zijn niet meer absoluut, maar subjectief. ‘Dat moet kunnen, toch?’ Kennis is enkel op feiten gebaseerd, absoluut en waardevrij. Een goed recept om geloof te kleineren en belachelijk te maken. Velen willen vrij zijn van Gods wetten; *want het geheimenis van de wetteloosheid is al werkzaam. Alleen is er iemand die hem nu weerhoudt, totdat hij uit het midden verdwenen is* (2 Thess. 2: 7). Uiteindelijk leidt dit tot *eenieder doet wat juist is in zijn ogen*.

DE MENSENZOON

Ik keek toe in de nachtvisioenen, en zie (vs. 13). Elke farizeeër wist onmiddellijk waar de term ‘Zoon des mensen’ in het Oude Testament voorkwam: bij de profeet Daniël. De verdeling in hoofdstukken en verzen liet nog eeuwen op zich wachten. Maar het gedeelte konden ze wel uit hun hoofd opzeggen: *er kwam met de wolken van de hemel Iemand als een Mensenzoon. Hij kwam tot de Oude van dagen en men deed Hem voor Zijn aangezicht naderbij komen. Hem werd gegeven heerschappij, eer en koningschap, en alle volken, natiën en talen moesten Hem vereren. Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die Hem niet ontnomen zal worden, en Zijn koningschap zal niet te gronde gaan*.

God delegeert de rechtsgang aan de Mensenzoon en geeft Hem de heerschappij. Jezus omschrijft zichzelf vaak als de ‘Zoon des mensen’ en elke schriftgeleerde wist wat hij in bedekte termen zei: Ik ben de goddelijke Rechter van de wereld.

Jezus maakt gebruik van die autoriteit. In Markus 2 staat dat Hij een verlamde geneest. Maar eerst spreekt hij recht. Hij zei tegen de verlamde: *Zoon, uw zonden zijn u vergeven* (vs. 5). Uiteraard zijn de Farizeeërs verbolgen. Jezus gebruikt dezelfde redenatie als de schriftgeleerden om duidelijk te maken dat hij die bevoegdheid heeft. *Wat is gemakkelijker, tegen de verlamde te zeggen: De zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op, neem uw ligmat op en ga lopen? Maar opdat u zult weten dat de Zoon des mensen macht heeft op de aarde zonden te vergeven* (zei Hij tegen de verlamde): *Ik zeg u: Sta op, neem uw ligmat op en ga naar uw huis. En hij stond meteen op* (vs. 9-12).

Ondanks alle bewijzen bleven de farizeeërs met de vraag zitten: *Waarom spreekt Deze op die manier godslasteringen?* Echter, voorlopig kunnen ze hem niets

maken. Maar als Jezus voor het sanhedrin terechtstaat, grijpen ze hun kans. *Opnieuw stelde de hogepriester Hem een vraag, en zei tegen Hem: Bent U de Christus, de Zoon van de Gezegende? En Jezus zei: Ik ben het. En u zult de Zoon des mensen zien zitten aan de rechterhand van de kracht van God en zien komen met de wolken van de hemel* (Markus 14: 61&62). Alle titels komen hier bij elkaar: *Messias, Zoon van God* en *Zoon des mensen* en daarbij de naam van God: *IK BEN*. Een sterkere messiaanse proclamatie was ondenkbaar. Dit was een klip en klaar antwoord op de vraag van de hogepriester om onder ede (Mat. 26: 62) te verklaren wie Hij was. Geen ontwijkend of voor tweeërlei uitleg vatbaar antwoord. Jezus vereenzelvigd zich met God. Gezien de reactie van de hogepriester begreep die Hem goed. De Rechter staat voor de rechtbank en wordt ter dood veroordeeld vanwege godslastering. *Oordeelt niet opdat gij niet geoordeeld wordt*, was voor het sanhedrin totaal absurd geworden. Alle verwijzingen naar Daniël werden van de hand gewezen. Vanaf het begin stond voor hen vast dat Jezus geen goddelijk persoon kon zijn.

Vooroordelen zijn een hardnekkig kwaad. Vaak sluipen ze onze denkwereld binnen. De filosoof Hume had een goed verborgen vooronderstelling en die hoor je nog vaak. In feite komt die neer op: 'Wonderen gaan tegen de natuur in. Ik heb nog nooit een wonder gezien, dus bestaan ze niet.' Geloven wat je zelf wilt is nog altijd een valkuil voor ieder mens.

Dat Jezus nog niet wilde oordelen, maakte hij duidelijk bij het voorlezen uit de profeet Jesaja in de synagoge van Nazareth (Luk 4: 17-20) *De Geest van de Heere HEERE is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft om een blijde boodschap te brengen aan de zachtmoedigen. Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, om voor de gevangenen vrijlating uit te roepen en voor wie gebonden zaten, opening van de gevangenis; om uit te roepen het jaar van het welbehagen van de HEERE*. Daar stopt Jezus. Het voor Joodse nationalistes interessante deel, *en de dag van de wraak van onze God*, laat Hij weg.

Maar Jezus eist de macht om recht te spreken wel op: *en Hij heeft Hem ook macht gegeven om oordeel te vellen, omdat Hij de Zoon des mensen is* (Joh. 5: 27). Er zal recht gedaan worden. De Mens spreekt recht over alle mensen. Op basis daarvan hebben we 'recht' op vrijspraak. We mogen Homo deus worden.

De 'Mensenzoon' is een hemelse titel en Jezus claimt die. De Opperste Rechter delegeert de rechtspraak aan een Mens, zodat de mensen door een gelijke geoordeeld worden. Daniël schetst de contouren van de Mensenzoon, Jezus geeft hem zijn gezicht en in Openbaring wordt hij volledig ingekleurd. *En ik [Johannes] zag, en zie, een witte wolk, en op de wolk zat Iemand als een Mensenzoon, met op Zijn hoofd een gouden kroon en in Zijn hand een scherpe sikkel. En een andere engel kwam uit de tempel en riep met luide stem tegen Hem Die op de wolk zat: Zend Uw sikkel en maai, want het uur om te maaien is voor U gekomen, omdat de oogst van de aarde geheel rijp is geworden* (Op. 14: 14&15). De oogst is in de Bijbel vaker het beeld van het oordeel. De oogsttijd is een tijd van hard werken, soms zelfs ontberingen, maar ook een tijd van blijdschap. De oogst wordt binnengehaald en daarna is het feest.

ONRECHT EN LIJDEN KLEEFTE DE MENS AAN

De visioenen die mij voor ogen kwamen verschrikten mij (vs. 15). Ook Johannes schrikt van de beelden die hij ziet. Daniël is ontzet, hij wordt ziek van wat hij ziet. Ik had namelijk toegekeken en gezien dat die hoorn oorlog voerde tegen de heiligen en dat hij hen overwon, totdat de Oude van dagen kwam, de heiligen van de Allerhoogste recht verschaft werd en het tijdstip was bereikt dat de heiligen het koningschap in bezit namen (vs. 21&22). Ook zijn eigen volk, de heiligen, worden overwonnen. Velen zullen tijdens hun leven nooit recht ervaren. De heiligen zijn hierop geen uitzondering. Lijden en rechtvaardigheid is in het boek Daniël een terugkerend thema. Maar hij krijgt de verzekering dat God het heilsrijk aan Zijn heiligen voor altijd zal geven. Op eigen menselijke kracht gaat het niet lukken. Menselijk streven naar het volmaakte loopt op fiasco's uit. Het kwaad in de wereld wordt door bovennatuurlijk ingrijpen vernietigd. Profetieën uit het verleden bieden garantie voor de toekomst. Daarom zullen op één dag haar [Babylon] plagen komen: dood, rouw en honger, en met vuur zal zij verbrand worden, want sterk is de Heere God, Die haar oordeelt (Op. 18: 8).

BEELDTAAL

Openbaring en Daniël gebruiken dezelfde beeldtaal. De beelden grijpen in elkaar. De gebeurtenissen die Daniël aankondigt, komen in Openbaring tot volle vervulling. Cyrus die de Eufraat aftapte en door de droge bedding Babel -waar het feest in volle gang was- binnentrok, was een voorafschaduw van de zesde engel die met zijn schaal de Eufraat laat opdrogen (zie ook Jes. 44: 27-45: 1 en Op. 16: 12). Beelden van destijds komen nu terug en vinden hun vervulling in de toekomst.

WIE IS DE KLEINE HOORN?

Een goede, maar niet te beantwoorden vraag. We weten wel dat hij een mens is die komt uit het systeem van het VIERDE rijk. Hij krijgt ontzettend veel macht en is zeer intelligent. De ogen zijn daar een verwijzing naar. Hij zal strijden tegen de 'heiligen'. Daniël zag daar destijds uiteraard zijn eigen volk in. Nu kunnen de 'heiligen' ook joden en christenen omvatten. De kleine hoorn zal de gelovigen proberen te verleiden, vandaar de 'grote mond' en het zichzelf uitroepen tot god. Zijn opzet lijkt te slagen. Maar hij heeft maar beperkte tijd, slechts 3½ jaar. Vervolgens komt de ware HOMO DEUS en de rechtszaak. Onmiddellijk na de kleine hoorn volgt dan de rechtszaak. Daarmee lijkt hij dezelfde persoon te zijn als de Antichrist in Openbaring en de mens van de wetteloosheid uit 2 Thess. 2. ■

Vragen die knagen

1. *En Jezus zei tegen hen: Voorwaar, Ik zeg u dat u die Mij gevolgd bent, in de wedergeboorte, als de Zoon des mensen zal zitten op de troon van Zijn heerlijkheid, ook zult zitten op twaalf tronen en de twaalf stammen van Israël zult oordelen (Mat. 19: 28). Deze woorden komen letterlijk uit Jezus' mond. Waaruit valt dit af te leiden? Wie regeert Israël?*
2. *Wat zijn overeenkomsten en verschillen tussen Daniël 2 en 7 en Openbaring 13? Welke tijden omvatten deze visioenen?*